

Censorvejledning LU'13

Målet med censorvejledningen er at bidrage til at give størst mulig klarhed over censors rettigheder og forpligtelser samt at skabe grundlag for en hensigtsmæssig praksis ved udøvelsen af censorvirksomhed.

Vejledningen forholder sig til retsgrundlaget for og etableret praksis i forbindelse med læreruddannelsens skriftlige og mundtlige prøver. Nogle centrale bestemmelser fra de relevante bekendtgørelser er citeret nedenfor, men censorformandskabet opfordrer til - som en del af censors forberedelse - at gøre sig bekendt med alle relevante bestemmelser.

Censors opgave

Censorerne skal ifølge eksamensbekendtgørelsen: BEK nr 18 af 09/01/2020, § 33:

- 1) påse, at prøverne er i overensstemmelse med de mål og øvrige krav, som er fastsat i bekendtgørelser eller i henhold til bekendtgørelser,
- 2) medvirke til og påse, at prøverne gennemføres i overensstemmelse med de gældende regler, og
- 3) medvirke til og påse, at de studerende får en ensartet og retfærdig behandling, og at deres præstationer får en pålidelig bedømmelse, der er i overensstemmelse med reglerne om karaktergivning og øvrige regler for uddannelsen.

Stk. 2. Konstaterer censor, at de forhold, der er omtalt i stk. 1, ikke er opfyldt, afgiver censor indberetning herom til institutionen med kopi til censorformandskabet.

Stk. 3. Censor og eksaminator skal gøre notater om præstationen og karakterfastsættelsen til brug ved udarbejdelse af en udtalelse i en eventuel klagesag. Notaterne skal opbevares i mindst 1 år, og herudover indtil en eventuel klagesag er afsluttet.

Stk. 4. Censorernes virke er omfattet af de forvaltningsretlige regler, herunder reglerne om inhabilitet og tavshedspligt.

Retsregler

Regelgrundlaget for afvikling af lærereksamen findes i følgende love og bekendtgørelser vedrørende læreruddannelsen af 2013:

- LBK nr 1343 af 10/12/2019: Bekendtgørelse af lov om erhvervsakademiuddannelser og professionsuddannelser: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=211364>
- BEK nr 1068 af 08/09/2015: bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen - <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=174218>
- BEK nr 18 af 09/01/2020: Bekendtgørelsen om prøver i erhvervsrettede videregående uddannelser (eksamensbekendtgørelsen) - <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=212486>
- BEK nr. 262 af 20/03/2007: Bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse - <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=25308>

Andre bestemmelser findes i studieordningen for den enkelte professionshøjskole og læreruddannelsesinstitution. Ifølge læreruddannelsesbekendtgørelsen er det den enkelte institutions forpligtelse i den lokale studieordning at fastsætte følgende:

- *Studieordningens fællesdel* skal indeholde regler om de afsluttende prøver for hvert undervisningsfag, Pædagogik og lærerfaglighed og Almen dannelse, herunder prøveform og tilrettelæggelse.
- *Studieordningens institutionsdel* skal indeholde regler om, hvilke kompetencemål uddannelsens moduler kvalificerer til.

Studieordningen vil kunne findes på det enkelte uddannelsessteds hjemmeside.

Eksaminationsgrundlaget udgøres af uddannelsens kompetencemål, videns- og færdighedsmål, som de er angivet i uddannelsesbekendtgørelsen samt studieordningens indholdsbeskrivelse af moduler.

Ved prøverne bedømmes, i hvilken grad kompetencemålene er opfyldt (jf. BEK nr 1068 af 08/09/2015, § 21). I vurderingen af, i hvilken grad den studerende har opfyldt kompetencemålene, indgår, at den studerende (ibid. *Stk.2*).

1. kan gøre rede for kendt viden, færdigheder og grundlæggende processer,
2. kan fremstille sammenhænge og analysere kendte situationer og problemstillinger gennem anvendelse af tilegnet viden og færdigheder og på den baggrund handle i pædagogisk praksis og
3. kan reflektere over og vurdere nye situationer og problemstillinger, som kræver selvstændige vurderinger og alternative måder at handle på i pædagogisk praksis.

Censor skal være opmærksom på, at der på et eksamenshold kan være studerende, der går op efter forskellige studieordninger.

Før prøven

Det er censorformandskabets ansvar - efter samråd med institutionerne - at fordele opgaverne til censor blandt censorerne og herunder sikre, at censorerne i løbet af én beskikkelsesperiode benyttes mindst to gange. I praksis foregår det ved hjælp af en computerstyret database, som administreres af Professionshøj-skolernes Sekretariat. Herfra får censorerne tilbudt censorater. Uddannelsesinstitutionerne rekvirerer censorer, et computerprogram fordeler opgaverne efter tur, og den enkelte censor får besked om censuropgaverne.

Straks ved modtagelse af materiale fra læreruddannelsen (oftest via Wiseflow) bør censor kontrollere forsendelsen for at sikre, at alle nødvendige oplysninger og alt materiale er fremsendt, og at det overholder bestemmelserne i studieordningen. Det er væsentligt at være opmærksom på følgende:

- *Prøveplanen*: Omfatter den de aftalte/allokerede dage og antal studerende?
- Er de *skriftlige oplæg* (herunder video eller andre produkter), der indgår i prøven, *medsendt* i overensstemmelse med prøveplanen?
- Vær særlig opmærksom på *omfanget af de enkelte prøveoplæg eller opgaver*.

Principielt må et oplæg eller en opgave ikke overskride den længde, der er foreskrevet i studieordningen. Det er institutionens ansvar, at skriftlige oplæg og opgaver ikke overskrider maksimumsomfang. Hvis censor får en opgave, der er for lang, skal der gøres indsigelse over for institutionen. Indsigelsen skal dog gøres umiddelbart efter modtagelsen. Accepterer censor en mindre overskridelse af maksimumsgrænsen, kan det ikke få betydning i bedømmelsen med nedsættelse af karakteren til følge,

ligesom censor må acceptere at læse og vurdere opgaven/oplægget inden for den aftalte tids- og aflønningsramme.

- Vær opmærksom på, om der stilles *særlige krav til afstand* fra censors bopæl til eksamensinstitutionen, for at censor kan få refunderet udgifter til transport og overnatning.

Prøven

Bemærk følgende regler fra prøvebekendtgørelsen (BEK nr. 18 af 09/01/2020, § 16):

Mundtlige prøver er som udgangspunkt offentlige. Uddannelsesinstitutionen kan dog fravige bestemmelsen, når der foreligger særlige omstændigheder for eksempel, hvis hensynet til eksaminanden taler herfor. Ved en prøve, hvor eksaminanden prøves på grundlag af et gruppefremstillet produkt, må de øvrige medlemmer af gruppen ikke være til stede i prøvelokalet, før de selv har været til prøve i faget eller fagområdet (jf. BEK nr. 18 af 09/01/2020, § 16, stk. 4).

Lyd- eller billedoptagelser af en prøve er ikke tilladt, med mindre optagelserne indgår som en del af prøveforløbet. Optagelserne foretages da af uddannelsesinstitutionen.

Prøver former sig som en samtale mellem eksaminator og eksaminand eller gruppe af eksaminander, hvori censor kan deltage. Grundlaget for bedømmelsen er den enkelte eksaminands præstation. Eksaminanden eller gruppens på forhånd udarbejdede skriftlige oplæg, medbragte notater og disposition bør ikke anvendes på en måde, der medfører begrænsninger i prøvegrundlaget og samtalen. Medbragte notater med karakter af manuskript bør afvises. Det bør tilstræbes at overholde den fastsatte tidsramme således, at prøvesamtalen, voteringen og meddelelsen af karakteren kan afvikles inden for den afsatte tid.

Votering og karaktergivning

Censor skal være opmærksom på følgende fra *Bekendtgørelse om prøver i erhvervsrettede videregående uddannelser* (BEK nr. 18 af 09/01/2020) og *Bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse* (BEK nr. 262 af 20/03/2007):

- Bedømmelsen af præstationer og standpunkter skal ske på grundlag af de faglige krav, der er opstillet for det pågældende fag eller flerfaglige forløb (absolut karaktergivning) - jf. BEK. nr. 262 § 13.
- Kun eksaminator(erne) og censor(erne) kan være til stede under voteringen ved mundtlige prøver. Dog må kommende eksaminatorer overvære en votering - jf. BEK nr. 18 af 09/01/2020, § 16, stk. 6. Flere læreruddannelsesinstitutioner anbefaler, at man beder eksaminanden om at tage alt med ud af prøvelokalet, da der har været eksempler på, at eksaminanden lydoptager voteringen, hvilket ikke er tilladt.
- Der må ikke tilstræbes nogen bestemt fordeling af karaktererne (relativ karaktergivning).

Censorformandskabet anbefaler, at resultatet af bedømmelsen af den enkelte eksaminand ved mundtlige prøver meddeles eksaminanden umiddelbart efter hver eksamination, og at det sker ved, at eksaminanden kaldes ind i prøvelokalet og her får meddelt karakteren med en kort begrundelse.

Når der foretages en helhedsvurdering af præstationer, der omfatter flere elementer - fx en mundtlig prøve med udgangspunkt i et skriftligt oplæg eller en skriftlig opgave, der indgår i bedømmelsen - må eksaminanden ikke oplyses om særskilte bedømmelser af enkeltelementer i prøven. Der gives alene en kort begrundelse.

Eksaminander, der agter at klage over bedømmelsen eller prøveforløbet bør henvises til uddannelsesinstitutionens studieadministration med henblik på vejledning i klage- og ankeprocedure, Censor og eksaminator skal gøre notater om præstationen og karakterfastsættelsen til brug ved udarbejdelse af en udtalelse i en eventuel klagesag. Notaterne skal opbevares i mindst 1 år, og herudover indtil en eventuel klagesag er afsluttet - jf. BEK nr. 18 af 09/01/2020 § 33, stk. 3.

Efter prøven

Censorberetning

En beskikket censor skal ved prøveterminens afslutning afgive en rapport om prøveforløbet til institutionen og censorformandskabet - jf. BEK nr. 18 af 09/01/2020 § 28, stk. 3.

Censorrapporten udfyldes direkte på hjemmesiden: <https://www.censor-it.dk/>, hvor censor logger ind med sin personlige kode. Spørgsmålene i rapporten besluttet hvert år af censorformandskabet således, at de kan danne grundlag for formandskabets årlige beretning til Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Censorerne opfordres til at udfylde skemaet så omhyggeligt som muligt, som en besvarelse af eller redegørelse for de forhold, som nævnes i skemaets enkelte rubrikker. Det er specielt vigtigt med omhyggelig udfyldelse, når der er tale om en prøve med mere end fem studerende.

Indberetning om uregelmæssigheder

Konstaterer censor, at de forhold, der er omtalt i BEK nr. 18 af 09/01/2020 § 33, stk.1, ikke er opfyldt, eller får censor formodning om væsentlige problemer eller mangler i uddannelsessituationens varetagelse af en uddannelse, afgiver censor indberetning herom til institutionen med kopi til censorformandskabet - jf. BEK nr. 18 af 09/01/2020 § 33, stk. 2.

Beskikkelse og afbeskikkelse af censorer

Censorer ved læreruddannelsen er beskikkede af Uddannelses- og Forskningsministeriet efter indstilling fra institutionerne og rådgivning fra censorformandskabet. Beskikkelsesperioden er fireårig (1. januar 2018 - 31. januar 2022). Nybeskikkelser inden for denne periode kan komme på tale, hvis der opstår yderligere behov for censorer inden for det enkelte fagområde.

Tilsvarende er det censorernes forpligtelse at stå til rådighed i et rimeligt omfang. Censorformandskabet træffer de nødvendige forholdsregler over for censorer, der flere gange melder afbud eller ikke stiller sig til rådighed inden for rimelige grænser. I konkrete sager kan såvel det enkelte fags censorformand som uddannelsesinstitutionen tage initiativ til afbeskikkelse. Styrelsen for Forskning og Uddannelse kan bringe en censorbeskikkelse til ophør inden periodens udløb, herunder på baggrund af tilsynsoplysninger fra den relevante kompetente myndigheds autorisationsregister. Styrelsen kan sætte en censorbeskikkelse i bero, mens styrelsen undersøger, om der er grundlag for at bringe beskikkelsen til ophør (BEK nr. 18 af 09/01/2020 § 26, stk. 5)